STAND DER MAAN.

1	November	NIEUWE MAAN.
8	»	EERSTE KWARTIER.
16	»	VOLLE MAAN.
24	»	LAATSTE KWARTIER.
30	»	NIEUWE MAAN.



WATERGETIJDEN.

		Hoog Water.	Laag Water.
12	WOENSDAG	's morg. 3-00	's av. 9-00
13	DONDERDAG	3-45	9-45
14	VRIJDAG	4-30	10-30
15	LATURDAG	5-15	11-15

SURINAAMSCHE COURANT.

A°. 1834. WOENSDAG, DEN 12den NOVEMBER. N°. 91.

PARAMARIBO.

ADVERTENTIËN.

De Exploicteur bij het Geregsthof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 14den November 1834, des morgens *negen* uren, ter Kasteleijne van gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

Het *HUIS* en *ERF*, aan de *Zwartenhovenbrugstraat*, L°. D. N° 512a.; aankomende J. M WELHAVEN. als Erfgename in den Boedel van WILHELMINA van VEREUL, welke is gewenst *ab intestato* Erfgename van wijlen PRESENT van VEREUL.

De Slavinnen *Louisa Wilhelmina*, *Saraatje* en *Petronella*; aankomende den Boedel ISABELLA MULRAINE.

Den Neger, genaamd *Treffel*; behoorende tot den Boedel JOHAN FORCENT.

De Slaven *Azard*, *Nimère* en *Kupido*, behoorende aan JOHANNES MULLER.

Paramaribo, *den* 8 *November* 1834.

(43680)

PUBLIEKE VERHURING van het *HUIS* en *ERF*, benevens de *ACHTERGEBOUWEN*, staande en gelegen binnen deze Kolonie, aan de *Saramaccastraat*, en eenige koppen *SLAVEN*. alle aankomende den Boedel J. L BELOTIUS, op Vrijdag den 14den dezer maand, des voormiddags ten *elf* uren, ten Kantore van Gezworen Klerken dezer Kolonie, alwaar de conditien ter *visie* liggen. — Het Huis en Erf, benevens de Achtergebouwen, zijn één dag vóór de verhuring, te bezigtigen.

Paramaribo den 9 November 1834.

(43681)

VENDU:

HEDEN om 9 uren, ten pakhuize van den Heer C. CORNELISSEN.

(45323)

De Vendumeester M. A. KEYSER, zal op Maandag den 17 dezer, 's nademiddags 4 uren, ten pakhuize van de Heeren MULLER Az. & C°., verkoopen: diverse *WINKELWAREN*, enz.

(45365)

J. E. LYONS, zal *MORGEN* op Vendu verkoopen: Stukgoederen en Provisien, een ijzer geld kist, eenige ps. beste Osnabrugs — Voorts een Ponts lading 25 en 20 vt., 1 dms Ware Planken; voor rekening den Houtgrond *Osembo*.

(45366)

NIEUWSTIJDINGEN.

EXTRACTEN uit de NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANTEN, tot en met 16 September.

FRANKRIJK.

— Het Madridsche dagblad *El Observador* handelt in een, door de meeste andere dagbladen verworpen artikel, breedvoerig over de financiele kwestie, welke door het voorstellen van het plan des Heeren Toreno is ontstaan. Deszelfs gevolgtrekkingen zijn deze, dat de Leening der Cortes alleen moet worden erkend als staatsschuld en dat de Procuradors al de Koninklijke Leeningen moeten verwerpen. Zij, die leenen, zegt hij, op verzekeringen door eenvoudige onderdanen, in naam hunner meesters afgegeven, moeten weten, waaraan zij zich blootstellen en zich aan dezelfde kansen onderwerpen als hun schuldeischer. Wie zou kunnen vorderen, dat Don Pedro en de Cortes de Leening van Don Miguel erkenden? Wie denkt, dat, zoo de laatstgemelde de overwinning had behaald, hij de Leening van Don Pedro zou hebben erkend. De tegenovergestelde stelling toe te laten zou zijn, Don Carlos te wettigen, om eene Leening in naam van Spanje te sluiten, ten einde aldaar den burgeroorlog gaande te houden, het zou zijn, de constitutionnele geëmigreerden te wettigen, om insgelijks de Leeningen, die zij in 1830 tot ondersteuning hunner pogingen van vrijheid hebben gedaan, ten laste des lands te brengen. Indien de buitenlandsche schuldeischers, zegt dit artikel ten slotte, regt hebben om zich over bedriegelijke handelwijzen te beklagen, dat zij den bankiers er dan de schuld van geven, als de agenten er van geweest zijnde. Dezen hebben zich ten koste der twee partijen verrijkt; zij hebben landen, paleizen en schatten, die tot borgtogt voor hunne daden kunnen strekken, maar het is tijd, dat men voor Spanje zegge: *Geene misbruiken, geene knevelarijen, geene rooverijen meer.*

Dit artikel van den *Observador* is des te merkwaardiger, daar dit blad door de bijzondere vrienden van den Graaf de Toreno is begonnen en te Madrid voor het orgaan der gevoelens van dien Minister doorgaat.

Hetzelfde blad maakt, in antwoord op een artikel van het *Journal des Debats* van den 14 Augustus nopens het plan van liquidatie der Spaansche schuld, de volgende opmerking:

»Het *Journal des Débats* houde op ons, en de Fransche geldleeners te beklagen in den zin, dien het aan zijne klaagredenen hecht. Het is waarlijk vreemd, dat het *Journal des Débats* heden voor de eerste maal bemerke, dat wij gebrek aan verlichting hebben. Waarom heeft het dit niet in 1823 opgemerkt, toen het de Courant van den Heer de Villéle was, en dat wel, opdat de Beurs van Parijs mogt blijven gesloten voor een Gouvernement, hetgeen zijne verpligtingen niet kon vervullen? Het *Journal des Débats* weet zeer wel, dat men vele ongelukken, ergernissen en dieftstallen zou hebben vermeden, indien men, in die omstandigheid de Beurs voor soortgelijke negociatien hadde gesloten. Wat de houders dier leeningen betreft, welke een zoo levendig medelijden aan het *Journal des Débats* inboezemen, en wier lot hem zoo intermate schijnt te verontrusten, zoo zijn deze welligt minder te beklagen dan de houders van de Bons der Cortes, ofschoon deze laatsten meer begunstigd zijn dan de anderen.

»Het *Journal des Débats* zegt dat het Fransche Gouvernement reeds krachtige voorstellingen tegen zulk een' heilloozen maatregel heeft gedaan. Wij antwoorden daarop; dat dit eene zaak is, waarover de Cortes zullen handelen. Echter verwonderen wij ons, bij het zien der waarlijk vaderlandlievende belangstelling, van het Kabinet der Tuilerien in de bescherming van het welzijn der Franschen, terwijl het altijd met zooveel onverschilligheid de reclamatien, rakende de geldleeningen van 1823, heeft beschouwd. Een staat van zaken voor de eenen te maken en de anderen aan hun lot over te laten — dat gelijkt naar een raadsel. Wie zal ons de oplossing van dit raadsel geven?”

— Men zal zich herinneren dat de *Sentinelle de Bayonne* en de brieven uit die stad onlangs in duistere bewoordingen hebben gesproken van het fusilleren van eenen man, die beschuldigd was Don Carlos te hebben willen vergiftigen. Het volgende, waarschijnlijk over dat voorval, door de *Gazette de Fransche* medegedeeld als artikel als getrokken uit een karlistisch bulletin, verspreidt niet veel meer licht over die zaak:

»Gisteren namiddag drie ure is een zekere Ponce de Leon, na de geestelijke hulp genoten te hebben, gefusilleerd geworden. Die boosaardige man kwam uit Frankrijk en werd des morgens ten negen ure in het paleis des Konings te Elisondo gevonden met het afschuwelijk oogmerk om Z. M., zoodra zich de gelegenheid aanbood, te vergiftigen; hij was ruim van geld voorzien. Te Elisondo had hij omtrent de werking van zijn drankje proeven genomen; daarop beval hij het glas, waarvan hij zich bediend had, behoorlijk te zuiveren, zeggende te vreezen, dat men hem wilde vergiftigen. Bij het doorsnuffelen zijner goederen vond men daarin een recept tot het vervaardigen des vergifs, en bij het onderzoek van zijnen persoon zelven ontdekte men in zijne regter laars eenen brief van vrijgeleide, onderteekend door den Gezant der Koningin-Weduwe te Londen, den Heer Miraflores.

»Dit papier behelsde den last aan de autoriteiten van Christina om Ponce de Leon, die zich bij de carlisten ging inlijven, ten einde beter in zijn ontwerp te slagen, op zijnen weg derwaarts niet hinderlijk te wezen. Al deze kenteekenen, zoo mede zijn verbleeken en de beving, welke hem overviel, toen hij van verre hoorde zeggen: *daar woont de Koning*, benevens andere door den hem vergezellenden Officier met voordacht gemaakte waarnemingen leverden de bevestiging van de reeds vroeger aangaande zijn oogmerk verkregen berigten. Wee dengeen, die hem mogt willen navolgen want de onze deugdzamen monarch beschermende hand des Almatige dreigt met dezelfde straffen hem, die mogt willen trachten denzelfden aanslag te ondernemen.”

DUITSCHLAND.

— In het dagblad van Augsburg leest men het volgende berigt uit Napels:

»Om zegevierend te antwoorden op de redeneringen der fransche dagbladen, en om hunne hatelijke aanvallen tegen den Koning van Napels te wederleggen, wiens handelingen in een verkeerd daglicht gesteld worden, ten einde getrouw te blijven aan de aangenomene gewoonte, om alle vorsten als geboren vijanden des volks te doen voorkomen,

was het voldoende getuige te zijn van de hartelijke ontvangst, welke aan den Koning, bij zijne terugkomst uit Sicilie, aldaar te te beurt viel. Wie de moeijelijkheden kent, waarmede men hier te strijden heeft als het slechts de geringste wijziging geldt van door den tijd geheiligde gebruiken, die begrijpt dat de geheele afschaffing van diep ingewortelde misbruiken, de voortgang tot eene *zigtbare* verbetering in alle takken van beheer, de verspreiding van verlichte begrippen, de opvoeding van een sedert eeuwen verwaarloosd volk, slechts allengs verwezenlijkt kan worden. Maar men wil den tijd voorbij hollen; men zoude gaarne alles overhoop geworpen zien, morgen moet een volk anders denken en gevoelen dan heden, omdat de heeren van den *National* en *Courrier Francais* het aldus bevolen hebben; en wil men met langzamen en zekeren tred voorwaarts gaan, wil men het goede op vaste en duurzame gronden vestigen, dan wordt zulk eene handelwijs als eene tirannieke onderdrukking van vrijzinnige denkbeelden of als een terug gang naar de barbaarschheid uitgekreten. De strijd in Spanje, alwaar het burgerbloed in stroomen vergoten wordt, bewijst op nieuw, dat het met zoo gemakkelijk valt, de verjaarde begrippen en vooroordeelen van een geheel volk met eenen slag te vernietigen."

—

— Een partikuliere Brief uit BERLIJN van het laatst van Augustus zegt: Berlijn is, helaas, in de laatste tijden ook een groote *Staatspapiermarkt* geworden. De hieraan verknochte nadeelen hebben zich, wel is waar in verschillende vroegere tijdpunten doen gevoelen maar wel nooit zoo sterk als thans Men mag inderdaad beweren, dat, in evenredigheid van haar handelskapitaal geen enkele Beurs. Parijs niet uitgezonderd, zoo zeer met *Spaansche Effekten* was overstroomd, als de onze; wat echter nog het slechste van de zaak was, — niet bloot kapitalisten, maar zelfs handwerkslieden hadden de met zuren arbeid verkregene vruchten van jaren lange werkzaamheid en besparingen, alleen om het genot der hoogere renten, die deze fondsen opleverden, er in besteed. Hierna berekene men eens de ontroering, die alle daarbij belanghebbenden overviel, toen op den 18 dezer de eerste Jobstijding van het heilloozе financie-plan van Toreno hier werd aangebragt, waardoor vele deels niet zeer bemiddelde huisgezinnen plotselijk de helft van hun vermogen verloren zagen, terwijl de andere helft nog door een dergelijken slag wordt bedreigd, of ten minste volstrekt geenen borgtogt aanbiedt voor een zeker eigendom Toreno, die men, het zij te regt of ten onregte beschuldigd, dat hij en zijn aanhang, waarbij men ook papierspekulanten te dezer stede rekent, zich bij deze gelegenheid met vele millioenen hebben verrijkt, is het voorwerp der algemeene verwenschingen en te gelijker tijd heeft ook — zoo als dan doorgaans het geval is — het stelsel, dat hij aankleeft, het *liberalismus* namelijk, zeer vele aanhangers verloren.

GESCHIEDKUNDIGE BIJDRAGE.

De moedige en beroemde Spaansche generaal, don *Jose Ramon Rodil*, op wiens krijgsbedrijven, volgens de jongste Spaansche berigten, aanvankelijk weder met den gunstigsten uitslag bekroond, geheel Europa thans het oog gevestigd houdt, gaf reeds vroeger de schitterendste blijken van onversaagden heldenmoed en dapperheid.

In den strijd voor de onafhankelijkheid van het Pijreneesche schiereiland klom hij tot den rang van overste: in welken rang hij naar Peru ging. Bij den beslissenden veldslag van *Ayacucho;* die der Spaansche monarchij in *Amerika* den doodsteek gaf, was *Rodil* gouverneur der vesting van *Callao*. Zoodra hij berigt ontving van het verlies van den veldslag, gaf hij dadelijk te kennen, dat hij geen deel verkoos te nemen aan de kapitulatie, tusschen den vice-koning *la Cerna* en den generaal *Sucré* gesloten: »wijl hij het opperbevel over de vesting onmiddelijk van den Koning zelven had bekomen."

Veertien maanden lang weerstond *Rodil* het bombardement van het kasteel, schoon hij binnen hetzelve met verraad, hongersnood en al de daaruit voortspruitende rampen eenen zwaren strijd had vol te houden. Ziekte en gebrek sleepten meer dan vier duizend menschen ten grave, waarvan het meerderdeel tot de aanzienlijkste familien van *Peru* behoorde, die den Koning getrouw gebleven waren. Niets van dit alles kon echter den moed en de volharding van den opperbevelhebber doen wankelen. Het kasteel werd in alle rigtingen ondermijnd, en alles kondigde *Rodil's* voorgenomen besluit aan, om zich zelven en het garnizoen, ingeval van nood, liever onder de puinhoopen te begraven dan zich op genade over te geven. Op het einde der belegering ontdekte *Rodil*, dat twee regementen van Buenos aires, die tot het garnizoen behoorden, het verraderlijk plan gemaakt hadden, om de vesting aan de patriotten over te geven. Dit plan was zoo kunstig aangelegd, dat alle pogingen van den gouverneur en van zijne vertrouwelingen vruchteloos waren, ter ontdekking van de hoofden dezer verraderlijke partij. Eindelijk bedacht hij een afgrijselijk middel tot die ontdekking en tot het straffen der verraders Hij liet de beide regementen op het binnenplein van het kasteel bijeen komen; kondigde hun zijn onverzettelijk voornemen aan, om de vesting in de lucht te doen springen, en eindigde zijne aanspraak aldus: »Gij allen zijt Zuid-Amerikanen, tot de Spaansche krijgsdienst gedwongen, terwijl uw hart de zaak der patriottische partij is toegedaan. Wie uwer derhalve de vesting wenscht te verlaten trede voorwaarts en plaatse zich op twintig schreden van het front." Nog naauwelijks had *Rodil* dit bevel gegeven, of de overste, met ongeveer honderd twintig officieren en gemeenen, traden gezamenlijk vooruit en plaatsten zich op het aangewezen punt. En nu beval *Rodil* den overigen getrouw gebleven manschappen oogenblikkelijk op hen aan te leggen en te vuren, hetgeen dadelijk ten uitvoer gebragt werd: zoodat de hoofden van het verraad eene minuut daarna niet meer bestonden. Eerst, toen alle voorraad was uitgeput en er geene mogelijkheid meer was op langer behoud der vesting, gaf *Rodil* haar over en sloot eene eervolle kapitulatie, door den kapitein van het Engelsche linieschip Briton, *Heceray Maxwell* onderteekend, op welk schip *Rodil*, om kaap Horn, naar Rio Janeiro en van daar naar *Europa* werd overgebragt.

—

Brokken uit het Dagboek van den Oude van het Meer.

Iets over de hedendaagsche Fransche Literatuur.

Meermalen is reeds de opmerking gemaakt, dat de nieuwe Fransche literatuur op weg was, om alle gezonde denkbeelden van zedekunde en maatschappelijke orde te verdringen, en dat de *romans*, *verhalen en tooneelspelen* elkander de hand boden, om alle aangenomen beginselen van welvoegelijkheid te verdringen; den laatsten sluijer op te ligten, die de schrikkelijkste ondeugden omhullen, en dat alles naakt en geopend af te schilderen, wat voor de oogen van een gekuischt publiek, veel minder voor de ligt ontvlambare gemoederen van onervaren jongelingen en onschuldvolle maagden behoorde te worden ten toon gesteld. — Te vergeefs had zich tot hier toe nu en dan de stem van dezen of genen oudgast, wien *la jeune France* met den naam van *vieux radoteur* bestempelde, tegen dit misbruik der drukpers verheven. In stede van het breidellooze paard der Romantiken te doen stilstaan, had zulks, integendeel, hetzelve ten spoorslag verstrekt, om nog toomeloozer voort te hollen, en met *ontucht overspel en bloedschande*, met de verleidelijkste kleuren eener wellustige verbeelding afgemaald, te woekeren, en te speculeren in het belang van uitgevers, die hunnen naam tot alles leenen, en die voor den onzedelijksten roman altijd, bij voorkeur, een groot honorarium en hunne snelste persen veil hebben, wel wetende, dat in *Parijs* zulke soort van schriften het meest gelezen, en, bij gevolg, ook het spoedigste verkocht wordt.

Er behoorde dus even veel moeds als bekwaamheid toe, om aan de Fransche Romantische school den handschoen toe te werpen, gelijk zulks onlangs door den bekwamen NISARD gedaan is, die in een paar artikelen in de *Revue de Paris* (*Edition de Verviers*, 5ieme *année*, *tome* XXI, page 2[illegible] en 29.) voorkomende, al het nadeelige aantoonde, dat het onmisbaar gevolg dier schrijftrant moet zijn, die hij, zoo eigenaardig, met den naam van *Litterature facile* bestempelt. — Of 's mans logische betoogtrant bij den wuften Parijzenaar ingang vinden zal, dit betwijfelen wij: het is toch even aanlokkelijk als verleidelijk, om, zonder eenige werkelijke studie, in het groote gilde der schrijvers te kunnen worden opgenomen en voor onbekookte hersenvruchten een loon te kunnen bekomen, dat den werkelijken geleerde voor de resultaten van jaren onderzoek en onvermoeide studie door den Parijschen boekhandelaar geweigerd wordt.

Het is zoo verleidelijk zeggen wij, om in allerlei uitlokkende gedaanten zijn werk op de toilet-tafels der schoonen te zien rondbragen, en den hoogen lof zich waardig te maken, van de onzedelijkste tooneelen zoo te hebben afgemaald, dat er geene enkele uitdrukking in voorkomt, voor welke men in de groote wereld als niet *comme il faut* den neus behoeft op te halen Dit is ten minste zeker, dat JULES JANIN, een schrijver, dien de Nederlandsche lezer, wien de toegang tot de oorspronkelijke voortbrengselen der Fransche pers ontzegd is, uit zijn BARNAVE kent, als kampioen voor de *Litterature facile* is opgetreden, en in de *Revue de Paris* (*cinquieme annee*, *tome* XXII page 5) NISARD wederlegt — *Wederlegt?* Neen! dit is het ware woord niet; want *persiflage* wederlegt even min als zij overtuigt; en wie JANIN's *Manifeste de la jeune Litterature* leest, moge den schrijver geene geestigheid en luim ontzeggen, maar zal, als het hart op de regte plaats zit, verontwaardigd zijn over den wuften toon van deszelfs antwoord waarin hij zich niet schaamt die *jeune Litterature*, die hij in zijne bescherming neemt, bij een meisje te vergelijken, dat zich, uit zucht om te genieten, aan ieder prijs geeft die haar bevalt, en als zoodanig in zijne oogen beminnelijker is dan eene brave vrouw, die hare huisselijke pligten getrouw vervult — Voorwaar een denkbeeld, dat alleen in de [illegible] van eenen behzinnigen Parijzenaar konde opkomen! Waar moet het met de burgermaatschappijen heen, als men zulk eene leer openlijk durft verkondigen? ... Doch JANIN's geheele geschrijf toont, dat hij eene kwade zaak verdedigt, en zijn *manifest* is een welsprekend bewijs, dat de palm der overwinning aan NISARD toekomt. Geen Nederlander ten minste, wiens smaak nog niet verpest is, zal, bij het lezen der beide stukken kunnen twijfelen, wie gelijk heeft en als het dan eens weder verwaand [illegible] (die vermeent, dat de kunst van boordeelen in het aanhalen van brokken uit uitlandsche schrijvers bestaat) in den zin komt, om onzen Nederlandschen Romanschrijvers JULES JANIN tot een model voor te stellen, dan zal dit wel even weinig ingang vinden, als bij onze regtschapen staatsmannen het geval zoude zijn, indien men hen wilde overhalen, om de voetstappen van eenen TALLEYRAND, PALMERSTON of GREY te volgen.

Bekend met het besmettelijke van kwade voorbeelden, en met de duizenderle praktijken die er in het werk worden gesteld, om al wat de Parijsche drukpers oplevert, in *Nederland* te verspreiden, achtte *de Oude van het Meer* het on dienstig, om dit daar ter waarschuwing neder te schrijven.

Ter Drukkerij van GEZUSTERS SERRES.